

Nevenka Grošanić, Josip Taradi

ANALIZA ELEMENATA KRIZNOG MENADŽMENTA U ZAKONSKOJ REGULATIVI SIGURNOSTI NA RADU

Sažetak

Istraživanjem je potvrđena postavljena hipoteza da je u zakonskoj regulativi sigurnosti na radu moguće utvrditi i kategorizirati elemente kriznog menadžmenta, čime je ostvaren i cilj istraživanja. Analizom utvrđene zakonske regulative sigurnosti na radu moguće je utvrditi elemente kriznog menadžmenta, koji se analizom mogu kategorizirati po osnovnim fazama kriznog menadžmenta. Najviše utvrđenih elemenata kriznog menadžmenta spada u prvu fazu anticipativnog upravljanja krizom, čiji je temelj upravljanje rizicima i sprečavanje krize, što je sukladno i samoj svrsi zaštite na radu: sprečavanju ozljeda na radu i profesionalnih bolesti. Uz utvrđene i kategorizirane i elemente kriznog menadžmenta i u fazi identifikacije krize te ovladavanje krizom u fazi reaktivnog upravljanja krizom, za stručnjaka sigurnosti i u samoj aktualnoj zakonskoj regulativi sigurnosti na radu postoji solidan broj elemenata kriznog menadžmenta koji za njega znače i obveznu ulogu kriznog menadžera sigurnosti na radu.

Ključne riječi

kriza, menadžment, rizik, zakon, sigurnost na radu

ANALYSIS ELEMENTS OF CRISIS MANAGEMENT IN THE CURRENT LEGISLATIVE REGULATIONS

Abstract

Research confirmed the set hypothesis that elements of crisis management can be identified and categorized in the legislative regulation of safety at work, which accomplishes the goal of the research. Through analysis of defined legislative regulation of safety at work, elements of crisis management can be identified, which can be categorized according to the basic phases of crisis management, with the help of analysis. The majority of identified elements of crisis management falls into the first phase of anticipatory crisis management, which is based on risk management and crisis prevention, which corresponds to the very purpose of safety at work: preventing injuries at work and occupational diseases. With identified and categorized elements of crisis management and in the phase of identifying the crisis and mastering the crisis in the phase of response crisis management, for an expert in the field of safety at work even the current legislative regulations themselves contain a solid number of elements of crisis management, which necessarily imply his/her role as a crisis manager of safety at work.

Key words

crisis, management, risk, legislation, safety at work

UVOD

Predmet istraživanja

Zaštita na radu je sastavni dio organizacije rada i izvođenja radnog procesa, a ostvaruje se obavljanjem poslova zaštite na radu i primjenom propisanih, ugovorenih, kao i priznatih pravila zaštite na radu te naređenih mjera i uputa poslodavca (članak 8., Zakon o zaštiti na radu, (N. N., br. 59/96., 84/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08.). Zakonska regulativa sigurnosti na radu donosi propisana pravila zaštite na radu, čijom se obveznom provedbom postiže i stalno unapređuje stanje sigurnosti na radu.

Usklađivanje s međunarodnim zakonodavstvom uvjetuje brojne izmjene, a potom i pravna tumačenja brojnih novih propisa sigurnosti na radu [7]. Učinkovito upravljanje zakonskim zahtjevima sigurnosti u cjelini, pa tako i onim iz područja sigurnosti na radu, u poslovnoj je praksi moguće postići procesnim [8] i projektnim pristupom [1].

Rizici sigurnosti na radu, koji se u svojoj osnovi utvrđuju na temelju vjerojatnosti i posljedica od ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, zahtijevaju i primjenu načela menadžmenta. Posebno je to važno u konceptu kriznog menadžmenta, jer je, među ostalim, značajka krize i ugrožavanje sigurnosti ljudi, pa time i poslovnih i drugih organizacija, kako pokazuju brojna istraživanja i autori. [3, 4, 5, 9]. Uz to, sigurnost na radu ima, uz humani i socijalni, izraženi i ekonomski čimbenik, jer je "sigurnost na radu stanje koje omogućuje normalni tijek poslovnih procesa i funkcioniranje poslovnih sustava, a time i boljih gospodarskih rezultata" [2]. Na temelju toga može se i treba govoriti i o potrebi kriznog menadžmenta sigurnosti na radu, stoga je potrebno najprije utvrditi elemente kriznog menadžmenta u zakonskoj regulativi sigurnosti na radu.

Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je utvrditi elemente kriznog menadžmenta u zakonskoj regulativi sigurnosti na radu.

Hipoteza istraživanja

Na temelju utvrđenog cilja postavlja se sljedeća hipoteza istraživanja:

H1: U zakonskoj regulativi sigurnosti na radu moguće je utvrditi i kategorizirati elemente kriznog menadžmenta.

Zadaci istraživanja

Iz postavljenog cilja i hipoteze istraživanja, proizlaze sljedeći zadaci istraživanja:

- 1) utvrđivanje i analiza aktualne zakonske regulative sigurnosti na radu
- 2) analiza i kategorizacija elemenata kriznog menadžmenta u zakonskoj regulativi sigurnosti na radu.

Metodika istraživanja

Metodiku istraživanja čine sljedeće metode istraživanja:

- 1) metoda analize: analiza teorije i analiza prakse,
- 2) deskriptivna (opisna) metoda (metoda zapažanja i opisivanja fenomena): studij dokumentacije - propisa.

REZULTATI

Zakonska regulativa sigurnosti na radu

Osnovni propis zakonske regulative sigurnosti na radu je **Zakon o zaštiti na radu** (N. N., br. 59/96., 84/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08.).

Svrha Zakona je sprečavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, drugih bolesti u svezi s radom te zaštita radnog okoliša, a Zakon utvrđuje subjekte, njihova prava, obveze i odgovornosti glede provedbe zaštite na radu, kao i sustav pravila zaštite na radu čijom se primjenom postiže u najvećoj mogućoj mjeri njegova svrha.

Zakonske odredbe zaštite na radu Zakon o zaštiti na radu donosi kroz sljedeća svoja poglavlja:

I. Opće odredbe

II. Obveze poslodavca i njegovih ovlaštenika u provedbi mjera zaštite na radu

1. Opća načela zaštite na radu kod poslodavca
2. Uređivanje i provedba zaštite na radu
3. Osposobljavanje za rad na siguran način
4. Obavješćavanje iz zaštite na radu
5. Poslovi s posebnim uvjetima rada
6. Zaštita posebnih kategorija radnika
7. Korištenje sredstava rada i osobnih zaštitnih sredstava te radni postupci
8. Opasne radne tvari
9. Ispitivanje radnog okoliša te strojeva i uređaja s povećanim opasnostima
10. Privremena i zajednička privremena radilišta
11. Zaštita od požara, evakuacija i spašavanje
12. Pružanje prve pomoći i medicinska pomoć
13. Zaštita nepušača, zabrana uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnost
14. Odbor za zaštitu na radu
15. Povjerenik radnika za zaštitu na radu
16. Dužnosti prema tijelima nadzora
17. Obveze poslodavca i njegovih ovlaštenika u provedbi mjera zaštite na radu
18. Isprave i evidencije

III. Obveze i prava radnika

IV. Djelatnost u svezi sa zaštitom na radu

1. Obrazovanje i osposobljavanje iz zaštite na radu
2. Služba medicine rada
3. Ustanove i trgovačka društva za zaštitu na radu

VI. Građenje objekata namijenjenih za rad, proizvodnja strojeva i uređaja i osobnih zaštitnih sredstava

1. Projektiranje i građenje objekata namijenjenih za rad
2. Projektiranje, proizvodnja i uvoz strojeva, uređaja te osobnih zaštitnih sredstava i opreme

VI. Nadzor

VII. Kaznene odredbe

VII. Prijelazne i završne odredbe

Prava, obveze i odgovornosti u svezi zaštite na radu uređuju se na izravan i neizravan način i propisima radnog zakonodavstva, mirovinskog osiguranja, zdravstvenog

osiguranja i zdravstvene zaštite, tehničkim i drugim propisima kojima se štite sigurnost i zdravlje osoba na radu i drugih osoba te kolektivnim ugovorima (članak 2., stavak 2.).

Na temelju Zakona o zaštiti na radu ministar nadležan za rad (ministar gospodarstva, rada i poduzetništva) donosi podzakonske akte (pravilnike, i sl.) kojima se detaljnije uređuju određeni uvjeti i pravila zaštite na radu.

Aktualni podzakonski akti doneseni na temelju Zakona o zaštiti na radu (N. N. br. 59/96., 94/96., 114/03., 100/04., 86/08. i 116/08.):

- Pravilnik o graničnim vrijednostima izloženosti opasnim tvarima pri radu i o biološkim graničnim vrijednostima, N. N. br. 13/09.
- Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti biološkim agensima pri radu, N. N. br. 155/08.
- Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti kemijskim tvarima na radu, N. N. br. 155/08.
- Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti vibracijama na radu, N. N. br. 155/08.
- Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima, N. N. br. 51/08.
- Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu, N. N. br. 46/08.
- Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme, N. N. br. 21/08.
- Naredba o ukidanju Naredbe o obaveznom snabdijevanju radnika gaziranom slanom vodom u odjelima s visokom temperaturom, N. N. br. 125/07.
- Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izlaganja azbestu, N. N. br. 40/07.
- Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim i/ili mutagenim tvarima, N. N. br. 40/07.
- Pravilnik o najmanjim zahtjevima za unapređenje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika zaposlenih u naftnom rudarstvu, N. N. br. 40/07.
- Pravilnik o najmanjim zahtjevima za unapređenje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika zaposlenih u rudarstvu kod površinskih i podzemnih rudarskih radova, N. N. br. 40/07.
- Pravilnik o uporabi osobnih zaštitnih sredstava, N. N. br. 39/06.
- Pravilnik o najmanjim zahtjevima sigurnosti i zaštite zdravlja radnika te tehničkom nadgledanju postrojenja, opreme, instalacija i uređaja u prostorima ugroženim eksplozivnom atmosferom, N. N. br. 39/06.
- Pravilnik o programu, sadržaju i načinu provjere znanja poslodavaca ili njihovih ovlaštenika iz područja zaštite na radu, N. N. br. 69/05.
- Pravilnik o sigurnosti i zaštiti zdravlja pri radu s računalom, N. N. br. 69/05.
- Pravilnik o zaštiti na radu pri ručnom prenošenju tereta, N. N. br. 42/05.
- Pravilnik o zaštiti na radu za radne i pomoćne prostorije i prostore, N. N. br. 6/84., 42/05., 113/06.
- Pravilnik o sigurnosnim znakovima, N. N. br. 29/05.
- Pravilnik o programu i načinu provjere osposobljenosti poslodavca ili njegovog ovlaštenika za obavljanje poslova zaštite na radu, N. N. br. 114/02., 29/05.
- Pravilnik o uvjetima pod kojima pravne osobe mogu obavljati poslove zaštite na radu, N. N. br. 114/02., 126/03.
- Pravilnik o uvjetima za osposobljavanje radnika za rad na siguran način, N. N. br. 114/02., 126/03.
- Pravilnik o izradi procjene opasnosti, N. N. br. 48/97., 114/02., 126/03.

- Pravilnik o polaganju stručnog ispita stručnjaka zaštite na radu, N. N. br. 114/02., 126/03.
- Pravilnik o ispitivanju radnog okoliša te strojeva i uređaja s povećanim opasnostima, N. N. br. 114/02., 131/02., 126/03.
- Pravilnik o listi strojeva i uređaja s povećanim opasnostima, N. N. br. 47/02.
- Pravilnik o vrsti objekata namijenjenih za rad kod kojih inspekcija rada sudjeluje u postupku izdavanja građevnih dozvola i u tehničkim pregledima izgrađenih objekata, N. N. br. 48/97.

Podzakonski akti doneseni na temelju starog Zakon o zaštiti na radu (N. N. br. 19/83., 17/86., 46/92., 26/93. i 29/94.) koji su na snazi:

- Pravilnik o zaštiti na radu pri radu s tvarima koje sadrže poliklorirane bifenile, poliklorirane naftalene i poliklorirane terfenile, N. N. br. 7/89.
- Pravilnik o zaštiti na radu na željeznicama, N. N. br. 11/84., 7/89.
- Pravilnik o zaštiti na radu pri korištenju električne energije, N. N. br. 9/97.
- Pravilnik o zaštiti na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala, N. N. br. 49/86.
- Pravilnik o zaštiti na radu pri utovaru i istovaru tereta, N. N. br. 49/86.
- Pravilnik o zaštiti na radu pri preradi nemetalnih sirovina, N. N. br. 10/86.
- Pravilnik o zaštiti na radu pri proizvodnji i preradi teških i lakih obojenih metala i njihovih legura, N. N. br. 10/86.
- Pravilnik o zaštiti na radu u šumarstvu, N. N. br. 10/86.
- Pravilnik o evidenciji, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz područja zaštite na radu, N. N. br. 52/84.
- Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada, N. N. br. 5/84.
- Pravilnik o pružanju prve pomoći radnicima na radu, N. N. br. 56/83.

Osim ovih podzakonskih akata na snazi je još i određen broj starih podzakonskih akata koji su doneseni na temelju starih propisa zaštite na radu:

- Pravilnik o tehničkim normativima za dizalice, S. L. br. 65/91.
- Pravilnik o posebnim mjerama i normativima zaštite na radu pri preradi i obradi kože, krzna, i otpadaka kože, S. L. br. 47/70.
- Pravilnik o zaštiti na radu pri izradi eksploziva i baruta i manipuliranju eksplozivima i barutima, S. L. br. 55/69.
- Pravilnik o zaštiti na radu u građevinarstvu, S. L. br. 42/68., 45/68.
- Pravilnik o zaštiti na radu u poljoprivredi, S. L. br. 34/68.
- Pravilnik o zaštiti na radu pri održavanju motornih vozila i prijevozu motornim vozilima, S. L. br. 55/65.
- Pravilnik o zaštiti na radu pri termičkom obrađivanju legura lakih metala u kupaonicama sa nitratnim solima, S. L. br. 65.
- kao i određeni broj još starijih podzakonskih akata (donesenih prije 1960. godine) koji su administrativno na snazi kao pravna pravila, ali su s tehnološkog aspekta zastarjeli.

Elementi kriznog menadžmenta u zakonskog regulativi sigurnosti na radu

Krizni menadžment, u užem smislu, prema Osmanagić Bedenik [6] sastoji se od tri osnovne faze upravljanja krizom, a to su:

- 1) Anticipativno upravljanje krizom: sprečavanje krize - upravljanje rizicima.
- 2) Identifikacija krize: prepoznavanje krize.
- 3) Reaktivno upravljanje krizom: ovladavanje krizom.

Elementi kriznog menadžmenta u zakonskog regulativi sigurnosti izdvojeni su analizom propisa sigurnosti, te analizirani i kategorizirani po osnovnim fazama kriznog menadžmenta.

1) Anticipativno upravljanje krizom

Elementi kriznog menadžmenta u zakonskog regulativi sigurnosti na radu:

- primjena sustava pravila zaštite na radu (Zakon ZNR, čl. 7.-12.),
- odgovornost poslodavca za organizaciju i provedbu ZNR (Zakon ZNR, čl. 13.)
- opća načela zaštite na radu kod poslodavca (Zakon ZNR, čl. 17.),
- izrada procjene opasnosti i plana mjera za smanjivanje razine opasnosti (Zakon ZNR, čl. 18., Pravilnik o izradi procjene opasnosti, N. N. br. 48/97., 114/02., 126/03.),
- pismeno utvrđivanje organizacije i provedbe ZNR (Zakon ZNR, čl. 18.),
- rad i obveze stručnjaka ZNR ili službe ZNR (Zakon ZNR, čl. 20.-23.),
- osposobljavanje za rad na siguran način (Zakon ZNR, čl. 26.-30.),
- obavještanje iz zaštite na radu (Zakon ZNR, čl. 31.-33.),
- poslovi s posebnim uvjetima rada (Zakon ZNR, čl. 34.-36., Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada, N. N. br. 5/84.),
- zaštita posebnih kategorija radnika (Zakon ZNR, čl. 37.-41.),
- korištenje sredstava rada (Zakon ZNR, čl. 42.),
- korištenje osobnih zaštitnih sredstava (Zakon ZNR, čl. 43.),
- organizacija rada u skladu s pravilima ZNR (Zakon ZNR, čl. 44.),
- korištenje opasnih radnih tvari u skladu pravilima ZNR (Zakon ZNR, čl. 45.-49.),
- ispitivanje radnog okoliša (Zakon ZNR, čl. 50.),
- pregled svih strojeva i uređaja i osobnih zaštitnih sredstava (Zakon ZNR, čl. 51.),
- ispitivanja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima (Zakon ZNR, čl. 52.),
- plan, uređenje i izvođenje radova na privremenim i zajedničkim radilištima (Zakon ZNR, čl. 55.-58., Pravilnik o zaštiti na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima, N. N. br. 51/08.),
- mjere zaštite od požara (Zakon ZNR, čl. 59., propisi iz zaštite od požara),
- organizacija evakuacije i spašavanja: plan, odgovorne osobe, oprema, osposobljavanje, vježbe (Zakon ZNR, čl. 60.-61.),
- organizacija pružanja prve pomoći: osiguranje opreme i osposobljavanje (Zakon ZNR, čl. 62., Pravilnik o pružanju prve pomoći radnicima na radu, N. N. br. 56/83.),
- zaštita nepušača, zabrana uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti (Zakon ZNR, čl. 63.-65.),
- organizacija i rad odbora za zaštitu na radu (Zakon ZNR, čl. 66.-68.),
- organizacija i rad povjerenika radnika za ZNR (Zakon ZNR, čl. 69.-70.),
- dužnosti poslodavca prema tijelima nadzora (Zakon ZNR, čl. 71.-72.),

- obveze poslodavca i njegovih ovlaštenika u provedbi mjera ZNR (Zakon ZNR, čl. 73.),
- vođenje isprava i evidencija i knjige nadzora (Zakon ZNR, čl. 74.-75., Pravilnik o evidenciji, ispravama, izvještajima i knjizi nadzora iz područja zaštite na radu, N. N. br. 52/84.),
- obveze i prava radnika (Zakon ZNR, čl. 76.-79.).
- ostali specifični zahtjevi podzakonskih propisa vezanih u djelatnost poslovne organizacije.

2) Identifikacija krize

Elementi kriznog menadžmenta u zakonskog regulativi sigurnosti na radu:

- obveza stručnjaka ili službe ZNR: praćenje i raščlamba podataka u svezi s ozljedama na radu i profesionalnim bolestima te izrada godišnjeg izvješća za potrebe poslodavca (Zakon ZNR, čl. 23.),
- obavješćavanje iz zaštite na radu: obveza poslodavca da najmanje svaka tri mjeseca izvjesti povjerenike radnika za ZNR i zaposleničko vijeće o opasnostima i štetnostima po sigurnost i zdravlje te mjerama koje je poduzeo i koje će poduzeti radi unapređivanja ZNR (Zakon ZNR, čl. 33.),
- dodatna ispitivanja radnog okoliša (Zakon ZNR, čl. 50.),
- ispitivanja radnog okoliša i sredstava rada temeljem naredbe inspektora rada (Zakon ZNR, čl. 54.),
- rad odbora ZNR: u slučaju smrtne ili kolektivne ozljede na radu predsjednik odbora dužan je sazvati sjednicu u roku od 48 sati od nastanka ozljede, analizirati uzroke i predložiti odgovarajuće mjere zaštite (Zakon ZNR, čl. 68.),
- rad povjerenika radnika za zaštitu na radu: pravo poziva inspektora rada kada ocijeni da su ugroženi život i zdravlje radnika, a poslodavac to propušta ili odbija učiniti (Zakon ZNR, čl. 70.),
- dužnosti poslodavca prema tijelima nadzora: poslodavac je obavezan izvjestiti inspekciju rada o smrtnoj, težoj ili skupnoj (dva ili više radnika) ozljedi odmah po nastanku događaja, a u daljnjem roku od 48 sati od nastanka događaja dostaviti inspekciji rada propisano pisano izvješće (Zakon ZNR, čl. 72.),
- upis u knjigu nadzora (Zakon ZNR, čl. 75.).

3) Reaktivno upravljanje krizom

Elementi kriznog menadžmenta u zakonskog regulativi sigurnosti na radu:

- odgovornost poslodavca prema radniku za štetu uzrokovanu ozljedom na radu, profesionalnom bolešću ili bolešću u svezi s radom (Zakon ZNR, čl. 15.)
- obavješćavanje iz zaštite na radu: nakon smrtne, skupne i teške ozljede na radu, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti, kao i nalaza nadležnog tijela kojim je utvrđen nedostatak u primjeni pravila zaštite na radu (Zakon ZNR, čl. 33.)
- korištenje osobnih zaštitnih sredstava - u slučaju izvanrednog događaja (Zakon ZNR, čl. 43.)
- ispitivanja radnog okoliša i sredstava rad temeljem naredbe inspektora rada (Zakon ZNR, čl. 54.)
- provedba evakuacije i spašavanja po planu evakuacije i spašavanja za slučaj izvanrednog događaja (Zakon ZNR, čl. 60.-61.)

- pružanje prve pomoći (Zakon ZNR, čl. 62., Pravilnik o pružanju prve pomoći radnicima na radu, N. N. br. 56/83.)
- upućivanje radnika na liječenje u zdravstvenu ustanovu (Zakon ZNR, čl. 62.)
- rad odbora ZNR: u slučaju smrtne ili kolektivne ozljede na radu predsjednik odbora dužan je sazvati sjednicu u roku od 48 sati od nastanka ozljede, analizirati uzroke i predložiti odgovarajuće mjere zaštite (Zakon ZNR, čl. 68.)
- postupanje u slučaju smrtne, teže ili skupne (dva ili više radnika) ozljede (Zakon ZNR, čl. 72.).

RASPRAVA

Među utvrđenim propisima zakonske regulative sigurnosti na radu uz osnovni Zakon o zaštiti na radu (N. N. br. 59/96., 94/96., 114/03., 100/04., 86/08. i 116/08.) i na temelju njega donesenih podzakonskih akata (pravilnika), koji su u većini, još je uvijek i određeni broj važećih starih pravilnika, budući da još nisu doneseni svi propisani podzakonski akti na temelju aktualnog Zakona o zaštiti na radu.

Već u samom Zakonu o zaštiti na radu moguće je utvrditi veliki broj elemenata kriznog menadžmenta koji spadaju u sve tri osnovne faze kriznog menadžmenta što znači da je postoji dobar zakonski okvir kriznog menadžmenta sigurnosti na radu u praksi.

Koncept "krize kao šanse - kroz poslovnu krizu do poslovnog uspjeha" [6] može biti primjenjiv kada su u pitanju opći poslovni rizici, ali nikako u slučaju rizika sigurnosti na radu, jer osim ekonomskog čimbenika, sigurnost na radu karakterizira i izraženi humani i socijalni čimbenik.

Utvrđeni i kategorizirani elementi kriznog menadžmenta u zakonskoj regulativi sigurnosti na radu trebaju biti podloga za izradu propisanih i drugih dokumenata, ponajprije planova i uputa za postupanje u slučaju krizne situacije uzrokovane rizicima sigurnosti na radu odnosno ozljedama na radu i profesionalnim bolestima koje mogu imati krizne posljedice. Pri tome je ključna metodika vrednovanja razine krizne situacije, što se iz zakonske regulative ne može jasno utvrditi, pa je taj problem potrebno rješavati na razini poslovnih sustava uz poštivanje njihovih specifičnosti primjenom priznatih pravila zaštite na radu i suvremenih tehnika upravljanja rizicima, u širem kontekstu ekonomike i menadžmenta sigurnosti na radu.

ZAKLJUČAK

Ostvarenjem postavljenih zadataka istraživanja, uz primjenu planiranih i prikladnih metoda istraživanja, ostvaren je postavljeni cilj istraživanja jer su utvrđeni elementi kriznog menadžmenta u zakonskoj regulativi sigurnosti na radu, uz prihvaćanje postavljene hipoteze:

H1: U zakonskoj regulativi sigurnosti na radu moguće je utvrditi i kategorizirati elemente kriznog menadžmenta.

Hipoteza se prihvaća. Analizom utvrđene zakonske regulative sigurnosti na radu čiju osnovu čini Zakon o zaštiti na radu (N. N., br. 59/96., 84/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08.) te na temelju njega doneseni podzakonski propisi moguće je utvrditi elemente kriznog menadžmenta, koji se analizom mogu kategorizirati po osnovnim fazama kriznog menadžmenta. Pri tome najviše utvrđenih elemenata kriznog menadžmenta spada u prvu fazu anticipativnog upravljanja krizom, što je dobro jer se upravljanjem rizicima sigurnosti na radu (rizicima od ozljeda na radu i profesionalnih bolesti) ostvaruje preventivna funkcija zaštite na radu, čijom se djelotvornom provedbom sprječavaju ozljede na radu i profesionalne bolesti, pa se time sprječavaju i moguće poslovne krize čiji bi uzrok u poslovnoj praksi mogli biti rizici sigurnosti na radu sa

kriznim posljedicama. Time se potvrđuje ključna uloga kompetentnog stručnjaka sigurnosti na radu u upravljanju rizicima sigurnosti na radu, koja se u kontekstu kriznog menadžmenta ostvaruje pretežno u fazi anticipativnog upravljanja krizom, ali svakako i u potrebi prepoznavanja krize kao faze identifikacije krize, te u slučaju same krizne situacije i ovladavanje krizom u fazi reaktivnog upravljanja krizom. Za stručnjaka sigurnosti i u samoj aktualnoj zakonskoj regulativi sigurnosti na radu postoji solidan broj elemenata kriznog menadžmenta koji za njega znače i obveznu ulogu kriznog menadžera sigurnosti na radu.

Za nastavak istraživanja predlaže se istraživanje i razvoj metodike za vrednovanje razine poslovne krize uzrokovane ostvarenjem rizika sigurnosti na radu: ozljeda na radu i profesionalnih bolesti.

LITERATURA

- [1] Grošanić, N.: **Projektni pristup u implementaciji propisa sigurnosti u poslovnom sustavu.** - U: III. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem "Menadžment i sigurnost". - Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2008, 171-183.
- [2] Kacian, N.: **Osnove sigurnosti.** - Zagreb: IPROZ, 2000.
- [3] Luecke, R.: **Upravljanje kriznim situacijama.** – Zagreb: Zgombić & patneri, 2005.
- [4] Mihaljević, B., Toth, I.: **Vođenje i upravljanje u kriznim situacijama.** - U: III. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem "Menadžment i sigurnost". - Zagreb: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007, str. 209-217.
- [5] Novak, B.: **Krizno komuniciranje i upravljanje opasnostima, Priručnik za krizne odnose s javnošću.** - Zagreb: Binoza Press, 2001.
- [6] Osmanagić Bedenik, N.: **Kriza kao šansa.** - Zagreb: Školska knjiga, 2007.
- [7] Šokčević, S.: **Zaštita zdravlja i sigurnost na radu: Zbirka propisa s komentarskim bilješkama.** Zagreb: TIM press, 2006.
- [8] Taradi, J., Grošanić, N.: **Procesni pristup i model upravljanja zakonskim zahtjevima sigurnosti u poslovnom sustavu.** - U: II. Znanstveno-stručna konferencija s međunarodnim sudjelovanjem "Menadžment i sigurnost". - Čakovec: Hrvatsko društvo inženjera sigurnosti, Visoka škola za sigurnost, 2007, 60-76.
- [9] Vaughan, E., Vaughan, T.: **Osnove osiguranja, Upravljanje rizicima.** - Zagreb: MATE, 2000.

Propisi

- Zakon o zaštiti na radu, N. N., br. 59/96., 84/96., 114/03., 100/04., 86/08., 116/08.
- Pravilnik o izradi procjene opasnosti, N. N. br. 48/97., 114/02., 126/03.
- Ostali propisi navedeni u tekstu rada pod poglavljem: "Pregled aktualnih propisa iz područja sigurnosti na radu".

Podaci o autorima

1.
Nevenka Grošanić, dipl. ing. sig.
Međimurske vode d.o.o.
Čakovec, Hrvatska
nevenka.grosanic@medjimurske-vode.hr

2.
Josip Taradi, mr. sig.
Međimurske vode d.o.o.
Čakovec, Hrvatska
josip.taradi@medjimurske-vode.hr